

Ilustriral Fr. Gorše.

(Konec.)

Šest ur je stala zemlja v tečajih, oziroma učenjaki so natančno ugotovili: šest ur, dve minuti, 18 sekund in 16 stotink sekunde. Ni ga človeka, ki bi mogel popisati, koliko so ljudje po svetu ta čas strahu prestali in kako sta se velikana na severnem tečaju jezila in potila. Laglje bo kdo povedal, kako je bilo Jurčku, ki je ležal na trebuhu na meridijanski plošči vrh ogrodja in ves čas gledal, kaj počenjata velikana.

Prve minute je precej pretrepetal. Bal se je, kaj napravita z njim velikana, če ga zalotita, in zaskrbelo ga je, kako bo brez čudodelnega oreha domov prišel. Ko ga pa velikana nista zapazila, ga je strah minil, in ko je gledal, kako razdirata kolesje, je pozabil skrb in želodec. Zeblo ga ni več, ker je od delavnih velikanov kar vročina puhtela. Samo tjučenja na ražnju sta se jela smoditi in Jurčka je zoprni smrad drezal v nos. Pa je tudi velikanoma zasmrdelo in eden je stopil tja ter s par prgišči snega udušil ogenj. Zdaj ni več smrdelo in Jurček je zaverovan gledal in gledal.

Tako je seveda videl, kako je eden velikanov odvil tisto skledico, razdril kolesca v nji ter drugo za drugim polagal v posebno kebljico, nazadnje pa iz prazne skledice stresel na dlan nekaj smeti. Te smeti je jel velikan otipavati s prsti druge roke, a potem jih je pokazal tovarišu. Tovariš jih je ogledaval skozi povečevalno steklo, ki ga je bil potegnil iz žepa, in zmajal z glavo. Nato je prvi velikan nesel orehove luščine v usta, jih nekaj žvečil in tudi začudeno z glavo zmajal.

Zdajle me bosta zalotila! — si je mislil Jurček. In spet ga je močno strah prevzel. Vendar po nepotrebem, zakaj velikana nista utegnila preišljati in preiskovati, kako so zašle med najbolj občutljiva kolesca čudne smeti, kakršnih nista poznala. Prvi je izpljunil orehove luščine in oba sta začela kolesje zopet sestavljati.

Se bolj sta se žurila, in prej kakor bi si kdo mislil, je bilo vse nared. Zdaj sta izpod snega izkopala velikansko vinto, ki sta jo zateknila nekam med ogrodje. Poiskala sta pa še dolg železen drog z nekakšno čudno merilno pripravo na enem koncu in na sredi, ter po kratkem posvetovanju, računanju in ugibanju tudi ta drog s praznim koncem nekam med kolesje vsadila. Nato sta se oba velikana uprla v vinto in jo jela z veliko težavo vrteti. Komaj sta jo malo zavrtela, je Jurček začutil, da se zemlja suče.

Najprej počasi, potem pa čim dalje hitreje. In sonce nad obzorjem se je vodoravno naprej pomikalo.

Ko se je premaknilo za osminko obzorja, je en velikan izpustil vinto, ki jo je drugi zdaj lahko sam vrtil, ter stopil k drogu, ki je kakor oje molel iz kolesja. Pogledaval je na drog in na starinsko uro, ki jo je nekje snel ter dopovedoval tovarišu pri vinti, kako naj vrtil čim dalje bolj počasi.

Ko se je sonce skoraj za drugo osminko obzorja naprej pomaknilo in je tovariš vinto čisto počasi obračal, se je pa velikan z uro sklonil k nekakšnemu daljnogledu, ki je bil pritrjen na pol droga sredi neke plošče ter namerjen na obroč s križem v sredi na koncu droga.

Jurček nad njim je bistro uganil, da bo velikan zdaj pazil, kdaj bo vsa naprava namerjena na sonce tako, da se bo skozi daljnogled videl križ v obroču na koncu droga ravno v sredi sonca.

In res, ko je bila naprava prav namerjena, je velikan dvignil roko in zaklical: »Stoj!« — Tovariš, ki je vinto komaj še obračal, jo je na mah z vso močjo zavrl. Hkrati je z nogo nekam v kolesje brenil. Nekaj je glasno šklepnilo, vse ogródje se je spet potreslo, vendar čisto naahku; pero je že poprijelo kolesje, ga oživilo, da je zašumelo, zabrnelo in zatakalo — in zemlja se je spet v tečajih vrtela.

Natanko tako kakor ji je določeno, v 24 urah enkrat okoli svoje osi, kar pomeni na ravniku hitrost 464 m v sekundi ali 1670 km na uro in 40.000 km v 24 urah, kolikor znaša obseg zemlje na ravniku.

Velikana sta si oddehnila in si otrla pot s čela. Potem sta hotela pogledati na plošči vrh ogródja, če sta zemljo res čisto prav naravnala — in zagledala Jurčka. Zdaj se je pa nekaj zgodilo, vendar tako hitro, da se Jurček še ustrašiti ni utegnil. Eden velikanov je Jurčka pograbil, ga vrgel

---

*Náš odlični in neumorno delavni sotrudnik **Franc Ksaver Meško**, slovenjgraški dekan in slovenski pisatelj, je obhajal dne 18. oktobra t. l. šestdesetletnico svojega rojstva. V Mešku imamo moža, ki s svojim delom stoji visoko na gori in čigar ime je zapisano v srcih tisočev in tisočev hvaležnih čitateljev, predosem pa mladine. Sv. Oče ga je odlikoval s tem, da ga je imenoval za svojega častnega komornika. Naj ga Bog blagoslovi in mu naj povrne, kar je napisal mladim srcem.*

---

kvišku in nato še v zraku z nogo brcnil, da je odletel s severnega tečaja kakor žoga. Jurček je letel, letel... in izgubil zavest...

Velikana sta pa stopila k ugaslemu ognju, snela z ražnja osmojena in napol pečena tjulenja, pojedla vsak enega in na ta pičli založaj izpila na dušek vsak še po eno kad ribjega olja. Potem sta bržčas ugibala, kako je mogel preklicani fant na severni tečaj zaiti in jima tako nepriliko napraviti. Kaj sta uganila, pa seveda nihče ne ve, ker ni bilo prič. Iz časnikov in knjig pa vemo, kako je bilo ta čas na zemlji v naših krajih.

Šesta ura bridkega strahu je minevala, in ljudje, ki so vse delo popustili, so v dolgih procesijah romali. Romali so in goreče prosili, naj božja vsemogočnost in usmiljenost zemljo spet zasuče. A sredi obupne molitve

so nenadoma vse procesije na mah obstale; ljudje so se s priščenenimi očmi ozrli v nebo — in zagledali čudo.

Sonce, ki je šest ur nepremično vrh neba stalo, se je začelo vidoma premikati na zapad. Najprej počasi, potem hitreje in nazadnje spet počasi. V dobri minuti — vsaj večini ljudem se je tako zdelo — je zdrknilo navzdol za šest ur. Ko je na videz vnovič obstalo, se je zemlja prav nalahko potresla. Ljudje so gledali še naprej ter kmalu zapazili, da sonce ne stoji, ampak se niža kakor sleherni poletni popoldan.

»Zemlja se spet suče!« — se je razlegel odrešilni krik, in koj za njim namesto prejšnje obupne molitve radostna zahvalna pesem. Procesije so pohitele naprej, smrtno stiske rešeni ljudje so na ves glas prepevali in romali v cerkve. Ko so tam zahvalo opravili, so šli na delo, ki so ga bili brez glave popustili, a po delu so se večinoma odpravili spat, nekateri pa tudi še v krčme. Veselje nad srečno rešitvijo je bilo povsod splošno in enako veliko.

Različno so pa ljudje opazili nagel obrat zemlje za šest ur, dve minuti, 18 sekund in 16 stotink sekunde. Pri nas je iz poldneva nakrat nastalo pozno popoldne in potem navaden večer, v deželah vzhodno od nas je sonce naglo zašlo in iz dne je nastala hitro noč, a na zahodu je bilo marsikje narobe. Iz jutra se je nanagloma naredilo poldne, ponekod iz dopoldneva popoldan. Ali najbolj čudno je bilo v krajih, ki so bili takrat na meji med sončno in senčno stranjo zemlje. Če je bil jutranji ali večerni mrak, je potem skoro na mah iz jutra vstal visok dan, ali je pa iz večera planila na zemljo trda tema. Marsikje so se ljudje vnovič prestrašili, in

jim je šele radio dopovedal, da je zdaj vse dobro. Samo v deželah okrog tečajev ni bilo posebne razlike. Na južnem tečaju je noč ostala noč, na severnem pa dan dan, in le nagli vodoravni pomik sonca je bil čuden.

Nesreč po svetu k sreči ni bilo. Ta ali oni, ki se je prekopicnil, se je kaj opraskal, vendar hudega se ni nikomur zgodilo in od strahu ni nihče umrl. Zemlja še ni začela pokati, hiše se niso podirale in tudi morskih poplav ni bilo. Morje se je pač nekaj vznemirilo, pa ni bilo hujše kakor ob drugih nevihtah. Vse ladje so srečno priplule. Zvezdogledi in učenjaki so s težavnimi računi stotič ugotovili, da je na uro, minuto, sekundo in stotinko sekunde spet vse v starem redu, a ljudje so mirno opravljali svoje delo, kjer jim je sijalo sonce, in mirno spali, kjer jih je objemala noč.

Nad stvarstvom je pa kakor od vekomaj čuval Bog Oče. Zanj, ki je Vesoljna Luč, ni bilo ne dneva, ne noči. Vsa sonca in svetove, ki jih je v začetku spravila v tek Njegova Volja, vse stvari in sleherni prašek, ki ga je nanje postavila Njegova Beseda, je z enim pogledom objemalo Njegovo Oko. Božje Oko je med milijoni svetov gledalo tudi drobno — drobno kroglico — našo zemljo, ki drevi s hitrostjo 29 in pol kilometra na sekundo po svoji poti okrog sonca. Bog, ki je neizmeren, ji je lahko umeril veliko pot; mi, ki se nam misel večnosti in neizmernosti komaj včasih za

hip povesti, smo jo trudoma za njim izračunali. On, ki je sam Vesoljni Mir in Vesoljno Gibanje hkrati, ji je lahko določil hitrost, kakršne naša pamet ne bo mogla nikoli prav doumeti.

Najvišja Modrost se ni vznemirila, ko je videla oreh v nerodni fantičevi roki, zemljo, ki je obtičala v tečajih, in ljudi, ki so že čez dobro uro spokorne obljube pozabljali. Njenih računov to ni moglo zaotiti, ker so že vsi sklenjeni in je v njih preteklost, sedanost in prihodnost eno. Najvišja Modrost se je nasmehnila računom in ugiбанju učenjakov.

Ali ko so ljudje pri nas že trdo spali, Jurček pa še zmerom nezavesten letel po zraku, je iz Najvišje Modrosti posijala Nebeška Dobrota, in Prst Božji se je nalahko zgenil. Zlat angel je šinil iz njega, poletel kakor misel mimo žarečih sonc in zvezd in že strmoglavil v zemeljsko temo. Nad vasjo se je prekrenil in zaplaval, razprostrl je zlate roke, prestregel Jurčka v zraku ter ga varno položil na voz sena, ki so ga bili domači ljudje v zmedenosti še kar na dvorišču pustili.

Nič se ni Jurčku zgodilo in tudi drugače ni bil nič poškodovan. Velikan je imel noge na debelo z medvedjimi kožami povite in ga je bil zadel v tisti del telesa, ki najlaglje brco prenese. Le prehladil se je Jurček hudo. To so domači spoznali, ko so ga zjutraj našli. Pogrešili so ga bili sicer že sinoči, a so mislili, da se je v splošni zbeganosti k teti ali stricu zatekel, kjer so ga čez noč obdržali. Kje se je Jurček prehladil, ali na severnem tečaju, ali na poti s tečaja ali v poletnem jutranjem hladu, bi seveda težko uganil. Dostikrat še zdravnik ne more dognati, odkod ima človek prehlad.

Jurčku se je začelo blesti in v skrbeh so poslali po zdravnika. Ta se je zelo čudil, kaj fant v vročici govori. Ko je na mizi opazil Jurčkovo knjigo in se spomnil strahu, ki smo ga takrat prestali, je seveda njegove besede prisodil otroški domišljiji. Ali če je Bog Jurčku namenil, da postane kdaj slaven učenjak matematik, ki bo z novimi računi odkrival silno veličast Božje Neizmernosti, naj bo tudi zdravniku hvaležen. Zelo se je bil takrat zanj zavzel in ga v štirinajstih dneh imenitno na noge spravil. Sicer je fantu po boleznii ostala majhna luknja v spominu, zakaj zdrav se ni nič več spominjal piškavega oreha, ne svoje poti na tečaj in nazaj, kar pa ni taka nesreča. Bolezen pač včasih človeku kaj iz spomina izbríše.

Za Jurčka je bila to celo sreča. Bog ve, kaj bi hudobni ljudje z ubogim otrokom počeli, če bi izvedeli, da so po njegovi nerodnosti toliko strahu užili.

Pa je bila sreča tudi za učenjake in vse ljudi. Učenjaki so bili namreč že med Jurčkovo boleznijo spisali cele skladovnice debelih knjig. Dovedovali so, zakaj se je takrat zemlja v tečajih ustavila, in vsak je stvar drugače razlagal. A vsi so govorili tako učeno, da se toliki učenosti svet ni mogel dovolj spoštljivo načuditi.

Seveda, če bi bil Jurček povedal, da je ustavil zemljo on s piškavim orehom, bi se ljudje učenjakom smejali in jim ne bi nikoli več nič verjeli. To bi bilo pa za nas vse močno napak. Moramo pravično pomisliti, da učenjaki vendarle marsikaj vedo, da so pa tudi piškavi orehi včasih trdi.

Vsaj Jurčkov piškav oreh je bil neznansko trd. Mogočnega kolesja je bilo treba, da ga je zdrobilo, in celo to se je nad njim zateknilo.

Vesele božične praznike

ter

srečno novo leto

želita

urednika
